

Nasjonale koronatiltak må svare på Osloregionens utfordringer

Osloregionen interkommunalt politisk råd er et regionalt samarbeid som består av 65 kommuner inklusiv Oslo. Til sammen har regionen ca. 2,2 millioner innbyggere.

Osloregionen har gjennom hele pandemien vært den hardest rammede regionen i Norge. Rundt to av tre smittede og døde med kjent bosted i Norge bodde i Osloregionen.

Nedstengning av samfunnet har også vært mer omfattende og inngripende her enn i resten av landet. Konsekvensen av de strenge smitteverntiltakene er sterk vekst i arbeidsledigheten. Fra januar 2020 til januar 2021 økte antall helt ledige i Osloregionen med 32 000 personer. Dette utgjør 57 prosent av veksten i helt ledige nasjonalt i denne perioden. For mange arbeidstgere og bedrifter kan virkningene bli langvarige. OSL, som er en motor for aktiviteten på Romerike, forventes ikke å være tilbake i normal drift før i 2024.

Pandemien har også gitt store negative konsekvenser for enkeltmennesker regionen; ensomhet, isolasjon og svekket undervisning for barn og unge er noen av konsekvensene.

Det er ingen tilfeldighet at Osloregionen er hardt rammet. Osloregionen består av tett integrerte arbeidsmarkeder, med høy mobilitet på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Mange både jobber og deltar på aktiviteter i andre kommuner enn der de bor. Hovedstadsregionen er også en hovedinnfallspunkt fra omverden, med landets største flyplass, fergeanløp, og veier og jernbaneforbindelser til utlandet. Store deler av regionen befinner seg nær svenskegrensen, og er integrert med samfunn og kommuner på den andre siden. Mange som reiser inn til Norge fra andre land ankommer via denne regionen. Osloregionen har et svært internasjonalt rettet næringsliv.

Innbyggerne, næringslivet og andre virksomheter er minst like flinke til å overholde smitteverntiltak som i resten av Norge, men risikoen for smittespredning er likevel høyere. Det er ikke unikt for Osloregionen men er fellestrekk for alle hovedstadsregioner i Europa. Osloregionen står i frontlinjen i kampen mot pandemien. Hvordan det går med Osloregionen, er svært avgjørende også for utviklingen i resten av Norge.

Situasjonen i Osloregionen er blitt ytterligere forverret som følge av oppblomstringen av muterte virusvarianter, noe som har ført til innføring av de strengeste tiltakene under pandemien så langt i store deler av denne regionen. Det er stor usikkerhet om den videre utviklingen i ukene fremover. Vi må konstatere at importsmitte helt siden pandemiens start i fjor vår har gjort det vanskelig å holde kontroll på pandemien.

Vi er svært opptatt av at en treffsikker innretningen på de nasjonale virkemidlene for å møte pandemien. Styret i Osloregionen mener derfor at:

- Det er behov for ytterligere forsterkning av den generelle kompensasjonsordningene overfor næringslivet i Osloregionen, jfr. Stortingets behandling av Prop. 79 S (2020-2021) om økonomiske tiltak i møte med pandemien. Stortinget bør forbedre ordningen slik at man også kompenserer for varekost, for bedrifter som må destruere varelagre av mat og drikke, ved krav om nedstengning. Ordningen burde også sidestille bedrifter med egne ansatte som eier egne driftsmidler med bedrifter som leier personell/leaser utstyr, slik det også var bedt om i Stortingets anmodningsvedtak.

Det er foreslått en egen tilskuddsordning som skal støtte næringslivet i kommuner med

høyere arbeidsledighet enn landsgjennomsnittet eller hvor næringslivet er nedstengt pga. mutert virus. Bevilgningen på 1 mrd. kroner vil etter vår vurdering ikke være på langt nær nok i forhold til de enorme økonomiske tapene som næringslivet i kommunene med særlig kraftige smitteverntiltak opplever.

Ordnningen må dessuten bli langt mer treffsikker. Arbeidsledighetstall i forhold til landsgjennomsnittet, eller at ordningen kun omfatter kommuner med smitteverntiltak på nivå 5 pr. 29. januar, blir for tilfeldig som kriterier. Målgruppe for kompensasjonsordningen bør være kommunegruppen ring 1 og 2 og omfatte næringsliv som er direkte berørt av nedstengningen. Det viktige er å kompensere næringslivet som nå har fått ekstra byrder som følge av lokale smitterverntiltak.

- For å redusere omfanget av smitte, sykehusinnleggelse og dødsfall, og for gradvis å kunne lette på lokale smitteverntiltak, er det helt avgjørende å begrense hvem som får mulighet til å reise inn i landet. Dette er enda viktigere når vi nå ser at faren for import av nye muterte virusvarianter øker. Strenge innreiseregler må gjelde helt til vi ser slutten på pandemien. Samtidig er det avgjørende at nasjonale myndigheter sikrer grensekommunenes behov for arbeidskraft, blant annet til kritiske helse- og samfunnstjenester.
- For å hindre smittevekst og konsekvenser av dette for hele Norge, ber vi om at vaksinestrategien tar hensyn til hvordan områder med høy befolkningstetthet og mobilitet er særlig sårbare for økning i smitten. I land som er kommet langt i vaksineringsen av egen befolkning, som eksempelvis Israel, kommer det nå rapporter om at vaksineringsen gir et kraftig fall i smittespredningen. Dette kan være ytterligere en god grunn til å justere vaksinestrategien slik at områder som med høyere smittepress også prioriteres ved fordeling av vaksiner.

Osloregionen vil understreke behovet for en helhetlig nasjonal strategi for den videre bekjempelsen av pandemien og dens skadevirkninger. For at en slik strategi skal være mest mulig virkningsfull, må den også ta hensyn til hvordan ulike deler av landet rammes. Både Osloregionen og andre deler av Norge med spesielle forutsetninger må hensyntas i en slik sammenheng. Dette er viktig for hele landet.

Tabellen under viser antall smittede, døde og økt antall helt ledige pr. 100 000 innbyggere:

	Smittede	Døde	Økt antall helt ledige
Osloregionen	1 817	14	1 430
Resten av Norge	717	5	765

Kilder: VGs oversikt pr. 5. februar over antall smittede og døde med kjent bokommune. Økt antall helt ledige er hentet fra nav.no økningen i ledighet gjelder januar 2020 til januar 2021.